

Developing a Causal Model of Marital Relationship Quality Based on Dark Personality Traits and Communication Beliefs with the Mediating Role of Emotion Regulation in Men

1. Navid Enfeal^{ORCID}: Department of Psychology, Marv.C., Islami Azad University, Marvdasht, Iran
 2. Nadereh Sohrabi Shegefti^{ORCID}*: Department of Psychology, Marv.C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran
 3. Maryam Zarnaghash^{ORCID}: Department of Psychology, Marv.C., Islami Azad University, Marvdasht, Iran
 4. Sousan Saham^{ORCID}: Department of Sociology, Marv.C., Islami Azad University, Marvdasht, Iran
- *Corresponding Author's Email: Nadereh.sohrabi@iau.ac.ir

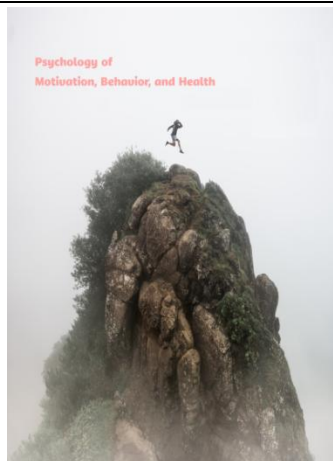
Received: 2026-01-08

Revised: 2026-04-23

Accepted: 2026-05-01

Initial Publish: 2026-05-15

Final Publish: 2026-08-23



Abstract

Introduction and Aim: Marital relationship quality is considered one of the most important indicators of family well-being and life satisfaction and is influenced by cognitive, personality, and emotional factors. The present study aimed to investigate a causal model of marital relationship quality based on dark personality traits and communication beliefs with the mediating role of emotion regulation among men attending counseling centers in Shiraz.

Methodology: This study employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of all married men referring to counseling centers in Shiraz in 2023, from whom 250 participants were selected through multistage cluster random sampling. Research instruments included the Marital Relationship Quality Questionnaire developed by Busby et al., the Dark Personality Traits Scale by Jonason and Webster, the Relationship Beliefs Questionnaire by Epstein and Eidelson, and the Emotion Regulation Questionnaire by Gross and John. Data were analyzed using SPSS-23 and SmartPLS-4 software, and SEM was applied to examine the relationships among variables.

Findings: The findings indicated that communication beliefs negatively predicted marital relationship quality through cognitive reappraisal ($\beta=-0.333$, $p<0.001$). Communication beliefs also showed a positive and significant effect on marital relationship quality through expressive suppression ($\beta=0.147$, $p=0.003$). Dark personality traits negatively predicted marital relationship quality through cognitive reappraisal ($\beta=-0.111$, $p<0.001$), whereas the indirect effect through expressive suppression was not significant ($\beta=-0.001$, $p=0.962$). Furthermore, model fit indices supported the adequacy of the structural model, and the GOF index was 0.749, indicating strong model fit.

Conclusion: The results demonstrated that emotion regulation plays a significant mediating role in the relationship between dark personality traits, communication beliefs, and marital relationship quality. Dysfunctional communication beliefs and dark personality traits may reduce marital relationship quality by weakening adaptive emotion regulation strategies. Therefore, interventions focused on modifying communication beliefs and improving emotion regulation skills may enhance marital relationship quality among married men.

Keywords: marital relationship quality, dark personality traits, communication beliefs, emotion regulation, married men, structural equation modeling

How to Cite: Enfeal, N., Sohrabi Shegefti, N., Zarnaghash, M., & Sahami, S. (2026). Developing a Causal Model of Marital Relationship Quality Based on Dark Personality Traits and Communication Beliefs with the Mediating Role of Emotion Regulation in Men. *Psychology of Motivation, Behavior, and Health*, 4(3), 1-15.



Copyright: © 2026 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction and Aim

Marital relationship quality is considered one of the most important indicators of psychological well-being, family stability, and life satisfaction. A healthy marital relationship contributes significantly to emotional security, psychological adjustment, social cohesion, and overall quality of life, whereas dysfunctional marital relationships are associated with emotional distress, marital instability, conflict, and decreased mental health. In recent decades, researchers have increasingly focused on identifying the psychological and interpersonal factors that influence marital relationship quality, particularly cognitive, emotional, and personality-related determinants (Birni & Eryilmaz, 2022; Lyons et al., 2025). Marital quality is not a static phenomenon; rather, it is a dynamic and multidimensional construct influenced by patterns of interaction, emotional responsiveness, communication processes, and individual psychological characteristics. Studies have demonstrated that the way couples interpret interpersonal situations, regulate emotional reactions, and respond to relational stressors substantially affects relationship satisfaction and stability (Johnson et al., 2020; Kiani Khuzestani & Mahmoudfakhmeh, 2024).

Among the variables receiving considerable attention in recent years are dark personality traits. The Dark Triad, consisting of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy, represents socially aversive personality characteristics associated with manipulation, emotional coldness, selfishness, exploitation, and reduced empathy (Curtis & Jones, 2020; Wolff & Wetzel, 2023). Individuals with elevated dark personality traits often experience difficulties in maintaining emotionally satisfying and stable relationships due to their tendency toward hostility, distrust, emotional detachment, and exploitative behaviors. Research has consistently linked dark personality traits to relational aggression, infidelity, reduced intimacy, and lower marital satisfaction (Ataman & Alkar, 2024; Sevi et al., 2020). Ferrarini Furtado and colleagues found that dark personality characteristics significantly contribute to relational conflict and emotional dissatisfaction in romantic relationships (Ferrarini Furtado et al., 2024). Similarly, Kardum and colleagues reported that dark triad traits negatively predict relationship satisfaction and emotional adjustment among couples (Kardum et al., 2023). Studies conducted in Iranian populations also demonstrated that dark personality traits are associated with lower marital quality, emotional reactivity, and

interpersonal distrust (Gharehhasanloo & Zarean, 2024; Mahdavi et al., 2023).

Another important factor affecting marital relationship quality is relationship beliefs. Relationship beliefs refer to individuals' assumptions, expectations, and cognitive schemas regarding marital relationships, emotional expression, communication, and conflict resolution. Dysfunctional relationship beliefs such as "partners should always understand each other without explanation" or "disagreement destroys relationships" can lead to maladaptive interaction patterns and emotional dissatisfaction (Yazar & Tolan, 2021). Cognitive models suggest that irrational relational beliefs contribute to negative interpretations of marital interactions, thereby increasing emotional distress and reducing relationship quality (Saperia et al., 2025). Previous studies have shown that dysfunctional relationship beliefs are significantly associated with marital burnout, emotional dysregulation, and lower marital satisfaction (Fatehi & Kachooee, 2020; Hosseini et al., 2023). Dris Jarfi also reported that relationship beliefs and difficulties in emotion regulation significantly predict marital dissatisfaction among employed and homemaker women (Dris Jarfi, 2023). Therefore, relationship beliefs may influence marital quality through their impact on emotional responses and interpersonal communication patterns.

Emotion regulation is another critical factor associated with marital functioning and relational stability. Emotion regulation refers to the processes through which individuals monitor, evaluate, and modify emotional reactions to achieve adaptive functioning. Effective emotion regulation enables individuals to manage emotional distress constructively and maintain positive interpersonal interactions (Adam & Abrutyn, 2021). In marital relationships, adaptive emotion regulation strategies such as cognitive reappraisal are associated with empathy, emotional understanding, and conflict resolution, whereas maladaptive strategies such as emotional suppression are linked to emotional distancing and reduced intimacy (Mazzuca et al., 2021; Tonkov, 2021). Research findings indicate that couples with better emotion regulation skills report higher marital satisfaction and stronger emotional bonds (Binti Roslan et al., 2023; Insan & Rosdiyati, 2022). Furthermore, emotion regulation may function as a mediating mechanism through which personality traits and cognitive beliefs affect marital quality. Amiri and Jamali demonstrated that emotion regulation mediates the relationship between attachment styles and dark personality traits (Amiri & Jamali, 2019). Similarly, Afzood and colleagues found that cognitive emotion

regulation directly and indirectly predicts marital quality of life (Afzood et al., 2023). Collectively, these findings suggest that understanding the interplay among dark personality traits, relationship beliefs, and emotion regulation is essential for explaining marital relationship quality.

Despite the growing literature on marital relationships, few studies have simultaneously examined the structural relationships among dark personality traits, relationship beliefs, and emotion regulation in predicting marital relationship quality, particularly among married men. Most previous research has focused on couples or female populations, while less attention has been paid to the unique psychological experiences of men within marital relationships. Given the influence of gender roles and sociocultural expectations on emotional expression and interpersonal functioning, investigating these relationships among men appears particularly important. Therefore, the present study aimed to develop and test a causal model of marital relationship quality based on dark personality traits and relationship beliefs with the mediating role of emotion regulation in married men.

Methodology

The present study employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of all married men referring to counseling centers in Shiraz during 2023. A total of 250 participants were selected using a multistage cluster random sampling method. Initially, five districts of Shiraz were randomly selected from the eleven municipal districts. Subsequently, two counseling centers from each selected district were chosen through cluster random sampling. Finally, participants were randomly selected from the identified counseling centers.

The inclusion criteria included being married for at least five years, having at least one child and a maximum of two children, possessing a minimum educational level of a high school diploma, and having marital problems recorded in counseling files. Exclusion criteria included incomplete questionnaire responses and unwillingness to continue participation.

Data collection instruments included the Revised Dyadic Adjustment Scale developed by Busby et al. to assess marital relationship quality, the Dark Triad Personality Scale developed by Jonason and Webster, the Relationship Beliefs Questionnaire developed by Epstein and Eidelson, and the Emotion Regulation

Questionnaire developed by Gross and John. Data were analyzed using SPSS-23 and SmartPLS-4 software. Descriptive statistics and structural equation modeling techniques were employed to examine the proposed relationships among variables.

Findings

The descriptive findings indicated that 34.4% of the participants were between 23 and 28 years old, 24.4% were between 29 and 33 years old, 24.0% were between 34 and 38 years old, and 17.2% were 39 years old or older. Correlation analysis demonstrated that marital relationship quality had a significant negative relationship with relationship beliefs ($r = -0.234$, $p < 0.01$), dark personality traits ($r = -0.248$, $p < 0.01$), and emotional suppression ($r = -0.353$, $p < 0.01$). In contrast, marital relationship quality showed a significant positive relationship with cognitive reappraisal ($r = 0.225$, $p < 0.01$). Additionally, relationship beliefs were positively correlated with dark personality traits ($r = 0.403$, $p < 0.01$) and emotional suppression ($r = 0.266$, $p < 0.01$), while negatively correlated with cognitive reappraisal ($r = -0.110$). Dark personality traits were positively associated with emotional suppression ($r = 0.232$, $p < 0.01$) and negatively associated with cognitive reappraisal ($r = -0.099$).

The structural equation modeling results showed that dark personality traits negatively predicted marital relationship quality through cognitive reappraisal ($\beta = -0.111$, $t = 3.578$, $p < 0.001$). However, the indirect path from dark personality traits to marital relationship quality through emotional suppression was not statistically significant ($\beta = -0.001$, $t = 0.048$, $p = 0.962$). Relationship beliefs negatively predicted marital relationship quality through cognitive reappraisal ($\beta = -0.333$, $t = 5.627$, $p < 0.001$), whereas relationship beliefs positively predicted marital relationship quality through emotional suppression ($\beta = 0.147$, $t = 2.957$, $p = 0.003$). Furthermore, cognitive reappraisal had a significant positive direct effect on marital relationship quality ($\beta = 0.505$, $t = 6.637$, $p < 0.001$), while emotional suppression had a significant negative direct effect on marital relationship quality ($\beta = -0.191$, $t = 2.979$, $p = 0.003$). The direct effect of relationship beliefs on cognitive reappraisal was negative and significant ($\beta = -0.660$, $t = 13.326$, $p < 0.001$), whereas its effect on emotional suppression was positive and significant ($\beta = 0.773$, $t = 13.588$, $p < 0.001$). In addition, dark personality traits negatively predicted cognitive reappraisal ($\beta = -0.220$, $t = 3.719$, $p < 0.001$), but their direct effect on emotional

suppression was not significant ($\beta = 0.003$, $t = 0.050$, $p = 0.960$).

The evaluation of the structural model demonstrated satisfactory predictive power and overall model fit. The coefficient of determination (R^2) values were 0.738 for marital relationship quality, 0.645 for cognitive reappraisal, and 0.594 for emotional suppression, indicating moderate to strong explanatory power of the model. Predictive relevance (Q^2) values were also acceptable, including 0.342 for marital relationship quality, 0.410 for cognitive reappraisal, and 0.414 for emotional suppression, reflecting strong predictive capability. Moreover, the overall goodness-of-fit (GOF) index was calculated as 0.749, which exceeded the acceptable threshold of 0.30 and confirmed the strong overall fit and predictive adequacy of the proposed structural model.

Discussion and Conclusion

The findings of the present study highlight the significant role of personality characteristics, cognitive relationship schemas, and emotion regulation processes in shaping marital relationship quality among married men. The results demonstrated that dark personality traits are associated with lower marital quality primarily through reduced use of adaptive emotion regulation strategies. Individuals with elevated dark personality characteristics appear less capable of cognitively reframing emotional situations and managing interpersonal stress constructively. Consequently, they are more likely to engage in emotionally destructive interaction patterns that weaken marital satisfaction and emotional intimacy.

The findings also revealed that dysfunctional relationship beliefs significantly undermine marital relationship quality through impaired cognitive reappraisal. Men who hold rigid and irrational beliefs regarding marital expectations and communication tend to interpret interpersonal situations negatively, thereby intensifying emotional distress and reducing

relational adjustment. These results underscore the importance of cognitive interpretations in marital functioning and support cognitive-behavioral perspectives emphasizing the role of maladaptive schemas in relationship dissatisfaction.

Another important finding was the mediating role of emotion regulation. Cognitive reappraisal emerged as a protective factor associated with better marital relationship quality, whereas emotional suppression demonstrated a more complex role. Although suppression positively predicted marital relationship quality in the present model, this effect may reflect cultural and gender-specific expectations regarding emotional restraint among men. In some sociocultural contexts, emotional suppression may temporarily reduce overt marital conflict; however, persistent emotional suppression may eventually contribute to emotional distancing and reduced intimacy over time.

Overall, the findings suggest that marital relationship quality is shaped by the interaction of cognitive, emotional, and personality-related mechanisms. Dark personality traits and dysfunctional relationship beliefs may weaken marital functioning by impairing adaptive emotion regulation processes. Conversely, effective emotion regulation strategies such as cognitive reappraisal may enhance emotional flexibility, empathy, and interpersonal adjustment within marital relationships.

The findings of the present study have important implications for counseling and psychotherapy interventions. Couple therapists and family counselors may benefit from focusing on identifying maladaptive relationship beliefs, improving emotion regulation skills, and increasing awareness of destructive personality characteristics during therapeutic interventions. Educational programs emphasizing emotional awareness, adaptive communication, and cognitive restructuring may contribute to strengthening marital quality and reducing relational conflicts among couples.

تدوین مدل علی کیفیت روابط زناشویی بر اساس صفات تاریک شخصیت و باورهای ارتباطی با توجه به نقش واسطه‌گری تنظیم هیجان در مردان

۱. نوید انفعال^{ID}: گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران
 ۲. نادره سهرابی شگفتی^{ID}: گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران
 ۳. مریم زرنقاش^{ID}: گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران
 ۴. سوسن سهامی^{ID}: گروه جامعه‌شناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران
- *ایمیل نویسنده مسئول: Nadereh.sohrabi@iau.ac.ir

دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۱۸

بازنگری: ۱۴۰۵/۰۲/۰۳

پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۱۱

انتشار اولیه: ۱۴۰۵/۰۲/۲۵

انتشار نهایی: ۱۴۰۵/۰۶/۰۱

چکیده

مقدمه و هدف: کیفیت روابط زناشویی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های سلامت خانواده و رضایت از زندگی محسوب می‌شود و تحت تأثیر عوامل شناختی، شخصیتی و هیجانی قرار دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی مدل علی کیفیت روابط زناشویی بر اساس صفات تاریک شخصیت و باورهای ارتباطی با توجه به نقش واسطه‌گری تنظیم هیجان در مردان مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز انجام شد.

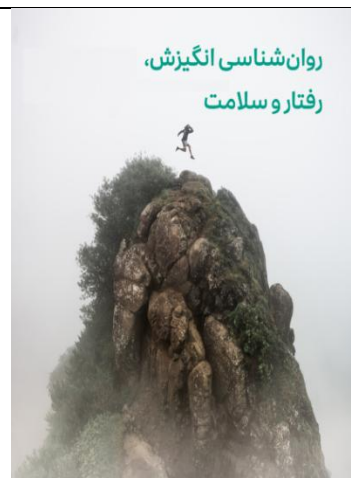
روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی با رویکرد مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل تمامی مردان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز در سال ۱۴۰۲ بود که از میان آنان ۲۵۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه کیفیت روابط زناشویی باسی و همکاران، مقیاس صفات تاریک شخصیت جانسون و ویستر، پرسشنامه باورهای ارتباطی اپستین و ایدلسون و پرسشنامه تنظیم هیجان گراس و جان بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS-۲۳ و SmartPLS-۴ تحلیل شدند و برای بررسی روابط بین متغیرها از مدل معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد باورهای ارتباطی از طریق ارزیابی مجدد، کیفیت روابط زناشویی را به صورت منفی پیش‌بینی می‌کند ($\beta = -0.333, p < 0.001$). همچنین باورهای ارتباطی از طریق سرکوبی، دارای اثر مثبت و معنادار بر کیفیت روابط زناشویی بود ($\beta = 0.147, p = 0.003$). صفات تاریک شخصیت نیز از طریق ارزیابی مجدد، کیفیت روابط زناشویی را به صورت منفی پیش‌بینی کرد ($\beta = -0.111, p < 0.001$), اما مسیر صفات تاریک شخصیت از طریق سرکوبی معنادار نبود ($\beta = -0.001, p = 0.962$). علاوه بر این، شاخص‌های برازش مدل از مطلوب بودن مدل ساختاری حمایت کردند و مقدار GOF برابر با ۰.۷۴۹ به دست آمد که نشان‌دهنده برازش قوی مدل بود.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش نشان داد که تنظیم هیجان نقش میانجی مهمی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت، باورهای ارتباطی و کیفیت روابط زناشویی ایفا می‌کند. باورهای ارتباطی ناکارآمد و صفات تاریک شخصیت می‌توانند از طریق کاهش راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان، کیفیت روابط زناشویی را تضعیف کنند. بر این اساس، توجه به اصلاح باورهای ارتباطی و آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان می‌تواند در ارتقای کیفیت روابط زناشویی مردان مؤثر باشد.

کلیدواژه‌گان: کیفیت روابط زناشویی، صفات تاریک شخصیت، باورهای ارتباطی، تنظیم هیجان، مردان متأهل، مدل معادلات ساختاری

روان‌شناسی انگیزش، رفتار و سلامت



نحوه استناددهی: انفعال، نوید، سهرابی شگفتی، نادره، زرنقاش، مریم، و سهامی، سوسن. (۱۴۰۵). تدوین مدل علی کیفیت روابط زناشویی بر اساس صفات تاریک شخصیت و باورهای ارتباطی با توجه به نقش واسطه‌گری تنظیم هیجان در مردان. *روان‌شناسی انگیزش، رفتار و سلامت*، ۴(۳)، ۱۵-۱.



مجاز و حق نشر: © ۱۴۰۵ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC) 4.0 صورت گرفته است.

مقدمه

کیفیت روابط زناشویی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های سلامت روان، انسجام خانواده و رضایت از زندگی محسوب می‌شود و در سال‌های اخیر توجه گسترده‌ای را در حوزه روان‌شناسی خانواده و روابط بین‌فردی به خود جلب کرده است. رابطه زناشویی صرفاً یک پیوند عاطفی میان دو فرد نیست، بلکه ساختاری پویا، چندبعدی و متأثر از عوامل شناختی، هیجانی، شخصیتی و اجتماعی است که می‌تواند بر سلامت روانی، عملکرد فردی و کیفیت زندگی زوجین تأثیر عمیقی برجای گذارد. کیفیت مطلوب روابط زناشویی با افزایش احساس امنیت روانی، رضایت از زندگی، حمایت عاطفی و سازگاری اجتماعی همراه است، در حالی که کاهش کیفیت این روابط می‌تواند زمینه‌ساز تعارضات مزمن، فرسودگی هیجانی، خیانت زناشویی و فروپاشی خانواده شود (Birni & Eryilmaz, 2022; Kiani Khuzestani & Mahmoudfakhmeh, 2024). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کیفیت روابط زناشویی مفهومی پویا و وابسته به نحوه تعامل زوجین در مواجهه با تنش‌ها و چالش‌های زندگی مشترک است و عواملی مانند صمیمیت، اعتماد، همدلی، تنظیم هیجان و باورهای شناختی نقش اساسی در پایداری آن ایفا می‌کنند (Johnson et al., 2020; Lyons et al., 2025). در این میان، توجه به عوامل آسیب‌زایی که موجب کاهش کیفیت روابط زناشویی می‌شوند، اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا شناخت این عوامل می‌تواند به طراحی مداخلات پیشگیرانه و درمانی مؤثر برای ارتقای سلامت خانواده کمک کند.

یکی از مهم‌ترین متغیرهایی که در سال‌های اخیر در تبیین مشکلات روابط بین‌فردی و زناشویی مورد توجه قرار گرفته، صفات تاریک شخصیت است. صفات تاریک شخصیت شامل سه مؤلفه اصلی خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی یا سایکوپاتی است که تحت عنوان «سه‌گانه تاریک شخصیت» شناخته می‌شوند. این ویژگی‌ها با رفتارهایی مانند فقدان همدلی، خودمحوری، بهره‌کشی از دیگران، فریبکاری، سلطه‌جویی و بی‌تفاوتی هیجانی همراه هستند و می‌توانند کیفیت روابط عاطفی را به شدت تحت تأثیر قرار دهند (Curtis & Jones, 2020; Wolff & Wetzal, 2023). افراد دارای صفات تاریک شخصیت معمولاً در برقراری روابط پایدار و سالم با مشکل مواجه‌اند و روابط آنان اغلب با تعارض، بی‌اعتمادی، رفتارهای کنترل‌گرانه و

کاهش تعهد همراه است (Ferreiros & Clemente, 2023; Forsyth et al., 2021). پژوهش‌های جدید نشان داده‌اند که صفات تاریک شخصیت نه تنها با خیانت زناشویی و ناپایداری رابطه مرتبط هستند، بلکه می‌توانند رضایت زناشویی و احساس امنیت عاطفی را نیز کاهش دهند (Ataman & Alkar, 2024; Sevi et al., 2020). همچنین یافته‌های فرارینی فورتادو و همکاران نشان داد که زنان دارای سطوح بالای صفات تاریک شخصیت در روابط عاشقانه بیشتر درگیر تعارض، رفتارهای خصمانه و نارضایتی عاطفی می‌شوند (Ferrarini Furtado et al., 2024). در مطالعه‌ای دیگر، کاردوم و همکاران نشان دادند که ابعاد سه‌گانه تاریک شخصیت با کاهش رضایت رابطه و افزایش تنش‌های هیجانی در زوجین همراه است (Kardum et al., 2023). همچنین یو و همکاران در مدل وابستگی متقابل زوجین گزارش کردند که صفات تاریک شخصیت هم به صورت مستقیم و هم غیرمستقیم موجب کاهش کیفیت زناشویی و افزایش بی‌ثباتی رابطه می‌شود (Yu et al., 2020). در ایران نیز نتایج پژوهش‌های انجام‌شده نشان داده است که صفات تاریک شخصیت با کاهش کیفیت زندگی زناشویی، افزایش واکنش‌پذیری هیجانی و کاهش اعتماد بین‌فردی مرتبط است (Gharehhasanloo & Zarean, 2024; Mahdavi et al., 2023).

در کنار ویژگی‌های شخصیتی، باورهای ارتباطی نیز از جمله عوامل مهم در تبیین کیفیت روابط زناشویی به شمار می‌روند. باورهای ارتباطی به مجموعه‌ای از نگرش‌ها، انتظارات و فرضیات ذهنی افراد درباره رابطه زناشویی، نقش همسر، نحوه حل تعارض‌ها و ابراز هیجان‌ها اشاره دارد. این باورها می‌توانند کارآمد یا ناکارآمد باشند و نقش تعیین‌کننده‌ای در نحوه تعامل زوجین ایفا کنند (Yazar & Tolan, 2021). باورهای ارتباطی ناکارآمد مانند «همسر باید بدون توضیح نیازهای مرا درک کند» یا «اختلاف در رابطه نشانه شکست ازدواج است» معمولاً موجب افزایش سوءتفاهم، تعارض و کاهش صمیمیت زناشویی می‌شوند (Saperia et al., 2025). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که زوجینی که دارای باورهای ارتباطی غیرمنطقی هستند، در مواجهه با تعارضات زناشویی از راهبردهای ناکارآمدتری استفاده می‌کنند و رضایت زناشویی پایین‌تری را تجربه می‌نمایند (Fatehi & Kachoe, 2020; Tabatabaiejad & Ibn Yamin, 2020). حسینی و همکاران نیز گزارش کردند که باورهای ارتباطی نقش واسطه‌ای مهمی در رابطه میان انتظارات زناشویی و کیفیت زندگی زناشویی دارند و می‌توانند

بررسی ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که اگرچه هر یک از متغیرهای صفات تاریک شخصیت، باورهای ارتباطی و تنظیم هیجان به طور جداگانه در پژوهش‌های مختلف مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، اما مطالعات اندکی به بررسی همزمان این متغیرها در قالب یک مدل ساختاری جامع پرداخته‌اند. به ویژه در جامعه مردان متأهل، خلأ پژوهشی قابل توجهی در زمینه تبیین کیفیت روابط زناشویی بر اساس تعامل میان عوامل شخصیتی، شناختی و هیجانی وجود دارد. از سوی دیگر، بخش عمده‌ای از پژوهش‌ها بر زنان یا زوجین متمرکز بوده و کمتر به تجربه روان‌شناختی مردان در روابط زناشویی پرداخته شده است. این در حالی است که نقش‌های جنسیتی، الگوهای فرهنگی و شیوه‌های ابراز هیجان در مردان می‌تواند فرآیندهای تنظیم هیجان و کیفیت تعاملات زناشویی را به شکل متفاوتی تحت تأثیر قرار دهد (Johnson et al., 2020; Lyons et al., 2025). علاوه بر این، برخی مطالعات نشان داده‌اند که صفات تاریک شخصیت می‌تواند از طریق کاهش همدلی، افزایش پرخاشگری پنهان و تقویت باورهای ارتباطی ناکارآمد، زمینه بروز تعارضات مزمن زناشویی را فراهم سازند (Ferreiros & Clemente, 2023; Forsyth et al., 2021). بنابراین، بررسی نقش واسطه‌ای تنظیم هیجان در رابطه بین صفات تاریک شخصیت، باورهای ارتباطی و کیفیت روابط زناشویی می‌تواند به درک دقیق‌تر سازوکارهای روان‌شناختی مؤثر بر روابط زوجین کمک کند.

با توجه به اهمیت کیفیت روابط زناشویی در سلامت فردی و اجتماعی، و نیز نقش بالقوه صفات تاریک شخصیت، باورهای ارتباطی و تنظیم هیجان در شکل‌گیری تعاملات زوجین، انجام پژوهش‌هایی که بتوانند الگوی علی این متغیرها را تبیین کنند ضروری به نظر می‌رسد. نتایج چنین پژوهش‌هایی می‌تواند زمینه‌ساز طراحی برنامه‌های آموزشی و درمانی مؤثر برای ارتقای کیفیت روابط زناشویی، اصلاح باورهای ناکارآمد و تقویت مهارت‌های تنظیم هیجان در زوجین باشد. بنابراین، هدف پژوهش حاضر تدوین مدل علی کیفیت روابط زناشویی بر اساس صفات تاریک شخصیت و باورهای ارتباطی با توجه به نقش واسطه‌گری تنظیم هیجان در مردان بود.

میزان سازگاری زوجین را تحت تأثیر قرار دهند (Hosseini et al., 2023). در مطالعه‌ای دیگر، دریس جرفی نشان داد که دشواری در تنظیم هیجان و باورهای ارتباطی ناسازگار با کاهش رضایت زناشویی در زنان شاغل و خانه‌دار همراه است (Dris Jarfi, 2023). بنابراین، باورهای ارتباطی می‌تواند از طریق تأثیرگذاری بر نحوه تفسیر رفتار همسر و شیوه مواجهه با مشکلات، کیفیت روابط زناشویی را تقویت یا تضعیف کند.

از سوی دیگر، تنظیم هیجان به عنوان یکی از مهم‌ترین فرآیندهای روان‌شناختی در حفظ سلامت روابط بین‌فردی شناخته می‌شود. تنظیم هیجان به توانایی فرد در شناسایی، مدیریت و تعدیل هیجان‌ها به شیوه‌ای سازگارانه اشاره دارد و نقش مهمی در کیفیت تعاملات زناشویی ایفا می‌کند (Adam & Abrutyn, 2021). زوجینی که از مهارت‌های تنظیم هیجان بالاتری برخوردارند، در مواجهه با تعارضات و واکنش‌های سازگارانه‌تری نشان می‌دهند و توانایی بیشتری در حفظ صمیمیت و رضایت رابطه دارند (Mazzuca et al., 2021; Tonkov, 2021). در مقابل، دشواری در تنظیم هیجان می‌تواند موجب تشدید تعارضات، افزایش واکنش‌های تکانشی و کاهش کیفیت زناشویی شود (Gndonu & Badejo, 2021). مطالعات مختلف نشان داده‌اند که راهبردهای تنظیم هیجان مانند ارزیابی مجدد شناختی و سرکوبی هیجان، تأثیر متفاوتی بر روابط زناشویی دارند. ارزیابی مجدد شناختی معمولاً با رضایت زناشویی بیشتر و تعاملات مثبت‌تر همراه است، در حالی که سرکوبی هیجان اغلب با کاهش صمیمیت و افزایش تنش رابطه ارتباط دارد (Binti Roslan et al., 2023; Insan & Rosdiyati, 2022). افزون بر این، نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تنظیم هیجان می‌تواند نقش واسطه‌ای در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و کیفیت روابط ایفا کند. برای مثال، امیری و جمالی نشان دادند که تنظیم هیجان و همدلی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و صفات تاریک شخصیت نقش میانجی دارند (Amiri & Jamali, 2019). همچنین افزود و همکاران گزارش کردند که تنظیم شناختی هیجان به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر کیفیت زندگی زناشویی اثرگذار است (Afzood et al., 2023). شالچیان پورخلجان و همکاران نیز نشان دادند که تنظیم هیجان در رابطه میان خودپنداره جنسی و گرایش به روابط فرازناشویی نقش واسطه‌ای دارد (Shalchian Pourkhaljan et al., 2022).

روش‌شناسی

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی با رویکرد مدل معادلات ساختاری و جامعه آماری پژوهش حاضر تمامی مردان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز در سال ۱۴۰۲ تشکیل می‌دادند. از این رو، کل نمونه انتخاب شده در این پژوهش ۲۵۰ نفر مرد متأهل بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. برای انتخاب نمونه ابتدا از میان مناطق ۱۱ گانه شهر شیراز، ۵ منطقه به صورت تصادفی انتخاب و سپس از هر منطقه ۲ مرکز مشاوره به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند، سپس از هر مرکز ۵۰ فرد متأهل با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل دارا بودن حداقل پنج سال سابقه زندگی مشترک به دلیل اینکه زوجینی باید انتخاب می‌شدند که حداقل یک فرزند داشته باشند، شکایت اولیه مشکلات زناشویی در پرونده مراجعه کننده، داشتن حداقل یک فرزند و حداکثر دو فرزند، حداقل اختلاف سنی ۳ سال و حداکثر ۱۰ سال و حداقل مدرک دیپلم برای پاسخ‌گویی به پرسشنامه‌ها و ملاک‌های خروج شامل انجام ندادن تکالیف محوله و ناقص پر کردن پرسشنامه‌های مورد نظر و انصراف از شرکت در پژوهش بود.

پرسشنامه‌ی کیفیت روابط زناشویی^۱: پرسشنامه ۱۴ سؤالی تنظیم دوتایی تجدیدنظر شده، با هدف ارزیابی کیفیت رابطه زناشویی، توسط باسبی و همکاران (۱۹۹۵) ساخته شد و شامل سه مؤلفه توافق (عبارات ۱ تا ۶)، رضایت (۷ تا ۱۰) و انسجام (عبارات ۱۱ تا ۱۴) است. همچنین هر سؤالی در یک طیف ۶ درجه‌ای لیکرت از صفر (همیشه اختلاف) تا (۵) توافق دائم، نمره‌گذاری می‌گردد و دامنه‌ی نمره کل پرسشنامه برای هر فرد از ۰ تا ۷۰ می‌باشد (فرجی و همکاران، ۱۳۹۷). ضرایب پایایی همسانی درونی از جمله آلفای کرونباخ و تصنیف برای ۱۴ ماده و سه عامل در کل پرسشنامه به ترتیب با مقدار ۰/۸۹ رضایت‌بخش بود. همچنین ضرایب روایی همگرا کیفیت زناشویی با پرسشنامه‌ی رضایت‌مندی زناشویی، پرسشنامه‌ی ارزیابی همبستگی زوجین، مقیاس سازگاری توافق دو نفری به ترتیب (۰/۳۹، ۰/۳۶ و ۰/۳۳) به دست آمده است که در سطح (۰/۰۰۱) معنی دار گزارش شده است.

مقیاس ۱۲ آیتمی سه صفت تاریک شخصیت: این مقیاس توسط جانسون و وبستر^۲ (۲۰۱۰) ساخته شده و شامل ۱۲ گویه است که سه صفت تاریک ماکیاول‌گرایی، سایکوپاتی و خودشیفتگی را می‌سنجد. آزمودنی‌ها به گویه‌های این آزمون در مقیاس لیکرت ۹ نقطه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۹ (کاملاً موافقم) پاسخ می‌دهند که نمره بالا نشان‌دهنده بیشتر بودن آن صفت در فرد است. سوالات ۱ تا ۴ این مقیاس، صفت ماک یاول‌گرا، سوالات ۵ تا ۸، صفت خودشیفتگی و سوالات ۹ تا ۱۲ نیز صفت سایکوپاتی را اندازه می‌گیرد. هر یک از خرده آزمون‌های این ابزار همبستگی خوبی با پرسشنامه‌های خودشیفتگی، ماکیاول‌گرایی و مقیاس سایکوپاتی دارد و ضریب پایایی بازآزمایی آن ۰/۸۹ برای کل مقیاس، ۰/۸۶ برای ماکیاول‌گرایی، ۰/۷۶ برای سایکوپاتی و ۰/۸۷ برای خودشیفتگی گزارش شده است (جانسون و وبستر، ۲۰۱۰). روایی پرسشنامه به وسیله تحقیقات قبلی و همچنین نظر اساتید دانشگاهی مورد تأیید واقع شده و پایایی آن نیز به وسیله ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۱ گزارش شده است. قمرانی و همکاران (۱۳۹۴) برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ را گزارش کردند و نشان دادند که همبستگی گویه‌ها با نمره کل و خرده مقیاس‌ها با نمره کل در تمام موارد در سطح ۰/۰۱ معنادار است و ۳ عامل فریبگر، جامعه ستیزی و خودشیفته در مجموع ۶۳/۳۰ از واریانس شخصیت تاریک را تبیین می‌کنند. در پژوهش میرزایی جاهد و صابری (۱۳۹۸) این پرسشنامه توسط شوهران تکمیل شد و ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های فریبگر، جامعه ستیز و خودشیفته به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۲ و ۰/۷۰ به دست آمد. در این پژوهش با استفاده از آزمون کرونباخ محاسبه شده برای صفت ماکیاول‌گرا ۰/۷۸، صفت خودشیفتگی ۰/۷۷ و صفت سایکوپاتی ۰/۸۱ به دست آمد.

پرسشنامه باورهای ارتباطی: در این تحقیق برای سنجش باورهای ارتباطی از پرسشنامه باورهای ارتباطی اپستین و ایدلسون (۱۹۹۰) استفاده خواهد شد، این پرسشنامه اولین بار توسط اپستین و ایدلسون در سال ۱۹۸۲ ساخته شد. بعد از پاره‌ای تغییرات، سازندگان این مقیاس با حذف پاره‌ای از سوالات، نسخه ۴۰ سؤالی آن را در سال ۱۹۹۰، تدوین کردند. هر سؤال در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. خرده مقیاس‌های این پرسشنامه عبارتند از: باور به مخرب

² Jonason & Webster

¹ the revised dyadic adjustment scale (RDAS)

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو روش آمار توصیفی و برای پاسخ‌گویی به سوال تحقیق از مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار **SPSS23** و **Smart PLS4** استفاده شده است. جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون چولگی-کشیدگی، آزمون تحلیل عاملی تأییدی جهت تأیید روایی سوالات و مشخص‌سازی عوامل کلیدی هر مولفه و از فن مدل‌یابی معادلات ساختاری جهت بررسی برازش مدل تحقیق، با داده‌های جمع‌آوری شده استفاده گردیده است.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر سن ۳۴/۴ درصد از پاسخ‌دهندگان ۲۸-۲۳ سال، ۲۴/۴ درصد ۳۳-۲۹ سال بود؛ ۲۴/۰۰ درصد ۳۸-۳۴ سال بود؛ ۱۷/۲ درصد بزرگتر مساوی ۳۹ سال بود. جدول ۱ ماتریس همبستگی کیفیت روابط زناشویی با باورهای ارتباطی، صفات تاریک شخصیت، ارزیابی مجدد و سرکوبی را در مردان نشان می‌دهد.

بودن مخالفت، باور ذهن خوانی، باور به عدم تغییرپذیری همسر، کمال‌گرایی جنسی، باور درمورد تفاوت‌های جنسیتی. ایدلسون واپستاین (۱۹۸۲) دریافتند که نمره‌های این پرسشنامه با باورهای عمومی که توسط تست باورهای غیرمنطقی جونز (۱۹۶۸) اندازه‌گیری شده بود همبستگی مثبت دارد. ضریب آلفای پنج زیر مقیاس‌های این تست در دامنه ۰/۷۲ تا ۰/۸۱ توسط صاحبی و همکاران (۱۳۸۲) بدست آمد.

پرسشنامه تنظیم هیجان: به منظور راهبردهای تنظیم هیجان توسط گراس و جان (۲۰۰۳) تدوین شده است. این پرسشنامه مشتمل بر دو خرده مقیاس ارزیابی مجدد ۶ گویه و سرکوبی با ۴ گویه می‌باشد. شرکت‌کنندگان در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای از به شدت مخالفم (با نمره ۱) تا به شدت موافقم (با نمره ۷) پاسخ می‌دهند. در پژوهش گراس و جان همبستگی درونی برای ارزیابی مجدد ۰/۷۹ و سرکوبی ۰/۷۳ به دست آمده است. در ایران حسینی میزان ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ برای ارزیابی مجدد و سرکوبی ۰/۸۳ گزارش کرده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

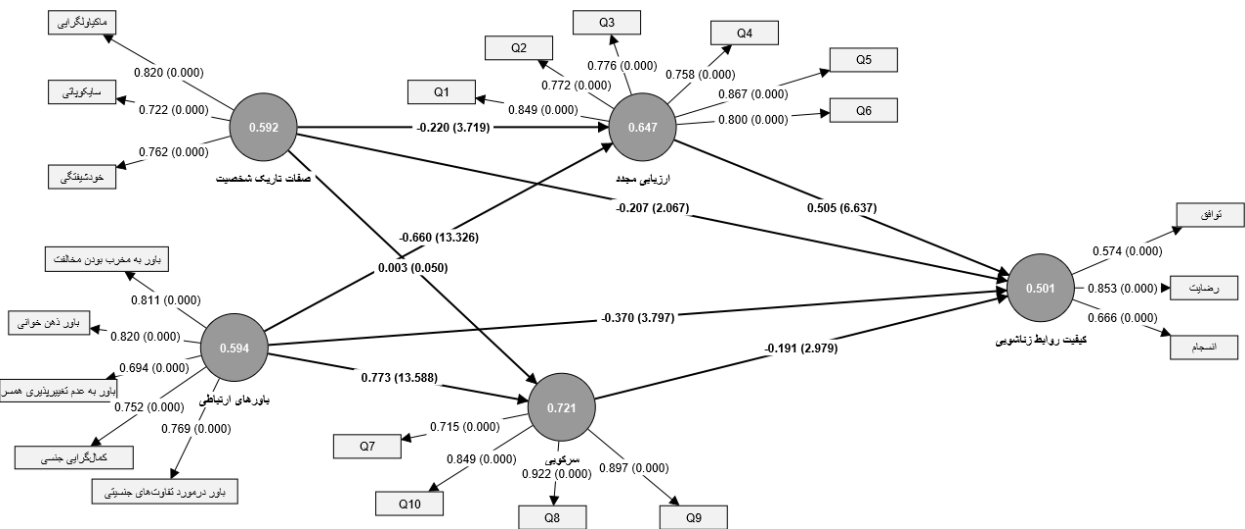
سرکوبی	ارزیابی مجدد	صفات تاریک شخصیت	باورهای ارتباطی	کیفیت روابط زناشویی
				۱
			۱	-.۲۳۴**
		۱	.۴۰۳**	-.۲۴۸**
	۱	-.۰۹۹	-.۱۱۰	.۲۲۵**
۱	-.۲۷۵**	.۲۳۲**	.۲۶۶**	-.۳۵۳**

**p<۰/۰۱، *p<۰/۰۵

برای آزمون معناداری ضرایب مسیر با استفاده از روش بوت استراپ مقادیر آزمون تی-استیوندت محاسبه شده است. مقادیر آزمون تی-استیوندت اگر مقداری بزرگتر از باشد، ضریب مسیر در سطح ۰/۰۵ معنادار است.

جدول (۱) نشان داد که بین کیفیت روابط زناشویی با باورهای ارتباطی، صفات تاریک شخصیت و سرکوبی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. از طرفی بین کیفیت روابط زناشویی و ارزیابی مجدد رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

تدوین مدل علی کیفیت روابط زناشویی... (انفعال و همکاران)



شکل ۱: بارعاملی، سطح معناداری، مقادیر واریانس استخراج شده و نتایج آزمون تی-استیوندت برای بررسی معناداری ضرایب مسیر

برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می شود. مقدار R^2 جدول ۲ تقریباً مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تایید می سازد.

معیار R^2 معیار R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درونزای (وابسته) مدل است. معیاری است که نشان از تاثیر یک متغیر برونزا بر یک متغیر درونزا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک

جدول ۲. مقادیر R^2 متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیر	R^2
۱	کیفیت رابطه زناشویی	۰/۷۳۸
۲	ارزیابی مجدد	۰/۶۴۵
۳	سرکوبی	۰/۵۹۴

در جدول ۳ نشان از قدرت پیش بینی مناسب مدل در خصوص سازه های درونزای پژوهش دارد و برازش مناسب مدل ساختاری را تایید می سازد.

معیار Q^2 قدرت پیش بینی مدل را مشخص می کند و در صورتی که مقدار آن در مورد یک سازه درونزا سه مقدار مقادیر ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را کسب نماید، به ترتیب نشان از قدرت پیش بینی ضعیف، متوسط و قوی سازه یا سازه های برونزای مربوط به آن را دارد. مقدار

جدول ۳. مقادیر Q^2 متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیر	Q^2
۱	کیفیت رابطه زناشویی	۰/۳۴۲
۲	ارزیابی مجدد	۰/۴۱۰
۳	سرکوبی	۰/۴۱۴

$$GoF = \sqrt{AVE \times R^2}$$

شاخص دیگری که برای برازش توسط وتزلس و همکاران (۲۰۰۹) معرفی شده است، ملاک کلی برازش (GOF) است که با محاسبه میانگین هندسی میانگین اشتراک و به صورت زیر محاسبه می شود.

مدل با معیار GOF نشان داد که مقدار میانگین مقادیر اشتراکی ۰/۸۵۲، میانگین مقادیر R^2 برابر با ۰/۶۵۹ بدست آمده است و با توجه به فرمول، مقدار معیار GOF معادل ۰/۷۴۹ بدست آمد که بزرگتر از مقدار ملاک ۰/۳ بوده و نشان از توان مناسب مدل در پیش بینی متغیر مکنون درون‌زای مدل دارد. ضرایب مسیر و نتایج مربوط به معناداری آنها در جدول زیر داده شده است.

این شاخص نیز همانند شاخص‌های برازش مدل لیزرل عمل می‌کند و بین صفر تا یک قرار دارد و مقادیر نزدیک به یک نشانگر کیفیت مناسب مدل هستند. البته باید توجه داشت این شاخص همانند شاخص‌های مبتنی بر برخی مدل‌های لیزرل به بررسی میزان برازش مدل نظری با داده‌های گردآوری شده نمی‌پردازد. بلکه توانایی پیش‌بینی کلی مدل را مورد بررسی قرار می‌دهد و اینکه آیا مدل آزمون‌شده در بینی متغیرهای مکنون درون‌زا موفق بوده است یا نه. نتایج برازش کلی جدول ۴. نتایج حاصل ارزیابی مدل ساختاری

متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر وابسته	ضریب مسیر	آماره آزمون t value	سطح معناداری	نتیجه
صفات تاریک شخصیت	ارزیابی مجدد	کیفیت روابط زناشویی	-۰.۱۱۱	۳.۵۷۸	۰.۰۰۰	H _۰ رد
صفات تاریک شخصیت	سرکوبی	کیفیت روابط زناشویی	-۰.۰۰۱	۰.۰۴۸	۰.۹۶۲	H _۰ رد
باورهای ارتباطی	ارزیابی مجدد	کیفیت روابط زناشویی	-۰.۳۳۳	۵.۶۲۷	۰.۰۰۰	H _۰ تایید
باورهای ارتباطی	سرکوبی	کیفیت روابط زناشویی	۰.۱۴۷	۲.۹۵۷	۰.۰۰۳	H _۰ رد
ارزیابی مجدد	-----	کیفیت روابط زناشویی	۰.۵۰۵	۶.۶۳۷	۰.۰۰۰	H _۰ رد
باورهای ارتباطی	-----	ارزیابی مجدد	-۰.۶۶۰	۱۳.۳۲۶	۰.۰۰۰	H _۰ رد
باورهای ارتباطی	-----	سرکوبی	۰.۷۷۳	۱۳.۵۸۸	۰.۰۰۰	H _۰ رد
باورهای ارتباطی	-----	کیفیت روابط زناشویی	-۰.۳۷۰	۳.۷۹۷	۰.۰۰۰	H _۰ رد
سرکوبی	-----	کیفیت روابط زناشویی	-۰.۱۹۱	۲.۹۷۹	۰.۰۰۳	H _۰ رد
صفات تاریک شخصیت	-----	ارزیابی مجدد	-۰.۲۲۰	۳.۷۱۹	۰.۰۰۰	H _۰ رد
صفات تاریک شخصیت	-----	سرکوبی	۰.۰۰۳	۰.۰۵۰	۰.۹۶۰	H _۰ تایید
صفات تاریک شخصیت	-----	کیفیت روابط زناشویی	-۰.۲۰۷	۲.۰۶۷	۰.۰۳۹	H _۰ رد

بلکه ویژگی‌های شخصیتی، نظام باورهای ارتباطی و نحوه مدیریت هیجان‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای در پایداری و رضایت از روابط زناشویی ایفا می‌کنند.

یکی از مهم‌ترین یافته‌های پژوهش حاضر این بود که صفات تاریک شخصیت از طریق ارزیابی مجدد شناختی، کیفیت روابط زناشویی را به صورت منفی پیش‌بینی می‌کند. این یافته نشان می‌دهد مردانی که دارای سطوح بالاتری از خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی هستند، کمتر از راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان استفاده می‌کنند و همین مسئله موجب کاهش کیفیت تعاملات زناشویی آنان می‌شود. این نتیجه با یافته‌های پژوهش‌های یو و همکاران، کاردوم و همکاران، آتامن و آلکار، فرارینی فورتادو و همکاران و قره‌حسنلو و زارعان

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل علی کیفیت روابط زناشویی بر اساس صفات تاریک شخصیت و باورهای ارتباطی با توجه به نقش واسطه‌گری تنظیم هیجان در مردان انجام شد. نتایج مدل معادلات ساختاری نشان داد که صفات تاریک شخصیت و باورهای ارتباطی هر دو به صورت مستقیم و غیرمستقیم، از طریق راهبردهای تنظیم هیجان، کیفیت روابط زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند. همچنین یافته‌ها نشان داد که ارزیابی مجدد شناختی و سرکوبی هیجان نقش مهمی در تبیین کیفیت روابط زناشویی دارند و مدل پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار است. به طور کلی، نتایج این پژوهش نشان داد که کیفیت روابط زناشویی صرفاً تحت تأثیر عوامل بیرونی یا رفتاری قرار ندارد،

به صورت منفی پیش‌بینی می‌کند. این نتیجه نشان می‌دهد که مردانی که دارای باورهای غیرمنطقی درباره رابطه زناشویی هستند، در مواجهه با تعارضات و ناکامی‌های زناشویی کمتر از بازنگری شناختی و تفسیر سازگارانه موقعیت‌ها استفاده می‌کنند و در نتیجه کیفیت رابطه آنان کاهش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش‌های حسینی و همکاران، دریس جرفی، فاتحی و کجویی و طباطبایی‌نژاد و ابن‌یمین همخوانی دارد (Dris Jarfi, 2023; Fatehi & Kachoe, 2020; Hosseini et al., 2023; Tabatabaiejad & Ibn Yamin, 2020). در تبیین این یافته می‌توان گفت که باورهای ارتباطی ناکارآمد مانند انتظار ذهن‌خوانی، فاجعه‌سازی اختلافات یا باور به تغییرناپذیری همسر، موجب می‌شود افراد موقعیت‌های تعارض‌آمیز را به صورت تهدیدآمیز تفسیر کنند. این نوع پردازش شناختی انعطاف‌پذیری هیجانی را کاهش می‌دهد و توانایی فرد برای استفاده از راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان را تضعیف می‌کند. یازار و تولان نیز تأکید کرده‌اند که باورهای شناختی ناکارآمد یکی از مهم‌ترین عوامل آسیب‌زا در روابط زناشویی هستند و اصلاح این باورها می‌تواند رضایت زناشویی را افزایش دهد (Yazar & Tolan, 2021). همچنین ساپریا و همکاران بیان کرده‌اند که نظام‌های باور ناکارآمد معمولاً با پردازش‌های شناختی منفی و واکنش‌های هیجانی ناسازگار همراه هستند (Saperia et al., 2025).

نتایج پژوهش همچنین نشان داد که باورهای ارتباطی از طریق سرکوبی هیجان به صورت مثبت کیفیت روابط زناشویی را پیش‌بینی می‌کند. این یافته در نگاه نخست ممکن است متناقض به نظر برسد، زیرا سرکوبی هیجان معمولاً به عنوان راهبردی ناسازگارانه شناخته می‌شود. با این حال، می‌توان این نتیجه را بر اساس زمینه فرهنگی و نقش‌های جنسیتی در مردان تبیین کرد. در برخی موقعیت‌ها، مردان ممکن است برای جلوگیری از تشدید تعارض یا حفظ ثبات رابطه، هیجان‌های منفی خود را سرکوب کنند و همین مسئله در کوتاه‌مدت موجب کاهش تنش‌های آشکار زناشویی شود. این نتیجه با برخی یافته‌های پژوهش‌های مربوط به نقش زمینه‌های فرهنگی در تنظیم هیجان همسو است (Adam & Abrutyn, 2021; Gndonu & Badejo, 2021). با این حال، باید توجه داشت که سرکوبی مداوم هیجان در بلندمدت می‌تواند به فاصله هیجانی، کاهش صمیمیت و فرسودگی رابطه منجر شود. بنابراین، اگرچه سرکوبی هیجان ممکن است در کوتاه‌مدت کارکردی محافظتی داشته باشد، اما در بلندمدت نمی‌تواند جایگزین

همسو است (Ataman & Alkar, 2024; Ferrarini Furtado et al., 2024; Gharehhasanloo & Zarean, 2024; Kardum et al., 2023; Yu et al., 2020). در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که افراد دارای صفات تاریک شخصیت معمولاً در درک هیجان‌های خود و دیگران ضعف دارند و در موقعیت‌های تنش‌زا به جای بازنگری شناختی و مدیریت منطقی هیجان‌ها، از واکنش‌های تکانشی، خصمانه و دفاعی استفاده می‌کنند. این افراد اغلب تمرکز زیادی بر نیازهای شخصی خود دارند و توانایی همدلی و پذیرش دیدگاه همسر را کمتر نشان می‌دهند. در نتیجه، تعاملات زناشویی آنان با سوءتفاهم، تعارض و کاهش صمیمیت همراه می‌شود. کورتیس و جونز نیز بیان کرده‌اند که ویژگی اصلی صفات تاریک شخصیت، بی‌تفاوتی هیجانی و خصومت پنهان است که به کاهش کیفیت روابط عاطفی منجر می‌شود (Curtis & Jones, 2020). همچنین ولف و وتزل نشان دادند که افراد دارای صفات تاریک شخصیت در بزرگسالی جوان بیشتر درگیر روابط ناپایدار و تعارض‌آمیز می‌شوند (Wolff & Wetzel, 2023). بنابراین، به نظر می‌رسد کاهش استفاده از ارزیابی مجدد شناختی در مردان دارای صفات تاریک شخصیت، نقش مهمی در تضعیف کیفیت روابط زناشویی ایفا می‌کند.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که صفات تاریک شخصیت از طریق سرکوبی هیجان نتوانست کیفیت روابط زناشویی را به صورت معنادار پیش‌بینی کند. این یافته تا حدودی با نتایج برخی مطالعات پیشین متفاوت است، اما می‌تواند از منظر فرهنگی و جنسیتی تبیین شود. در بسیاری از فرهنگ‌ها، به ویژه در جوامع سنتی‌تر، مردان از کودکی به کنترل و پنهان‌سازی هیجان‌ها تشویق می‌شوند و سرکوبی هیجان در آنان رفتاری هنجاری تلقی می‌شود. در نتیجه، استفاده از سرکوبی هیجان لزوماً به عنوان یک شاخص آسیب‌زا در روابط زناشویی مردان شناخته نمی‌شود. با این حال، پژوهش‌های مزوکا و همکاران و تونکوف نشان داده‌اند که تداوم سرکوبی هیجان در بلندمدت می‌تواند موجب کاهش صمیمیت عاطفی و رضایت زناشویی شود (Mazucca et al., 2021; Tonkov, 2021). بنابراین، اگرچه در پژوهش حاضر این مسیر معنادار نبود، اما نمی‌توان اثرات منفی بلندمدت سرکوبی هیجان را در روابط زناشویی نادیده گرفت.

از دیگر یافته‌های مهم پژوهش حاضر این بود که باورهای ارتباطی ناکارآمد از طریق ارزیابی مجدد شناختی، کیفیت روابط زناشویی را

راهبردهای سازگارانه‌تری مانند گفت‌وگوی هیجانی و ارزیابی مجدد شناختی شود.

یافته دیگر پژوهش حاضر نشان داد که ارزیابی مجدد شناختی به صورت مستقیم با افزایش کیفیت روابط زناشویی همراه است. این یافته با نتایج پژوهش‌های بیستی روزلان و همکاران، انسان و روزدیاتی و افزود و همکاران همسو است (Afzood et al., 2023; Binti Roslan, 2022; Insan & Rosdiyati, 2022). افرادی که از ارزیابی مجدد شناختی استفاده می‌کنند، توانایی بیشتری در مدیریت هیجان‌های منفی، تفسیر مثبت‌تر موقعیت‌ها و حل سازگارانه تعارضات دارند. این افراد معمولاً در روابط زناشویی انعطاف‌پذیرتر هستند و در مواجهه با مشکلات، واکنش‌های هیجانی متعادل‌تری نشان می‌دهند. در مقابل، کاهش ارزیابی مجدد شناختی می‌تواند موجب تشدید سوءبرداشت‌ها، واکنش‌های هیجانی شدید و کاهش رضایت زناشویی شود. مزوکا و همکاران نیز نشان دادند که تنظیم هیجان مؤثر از طریق افزایش همدلی و سرایت هیجانی مثبت، کیفیت روابط بلندمدت زناشویی را ارتقا می‌دهد (Mazzuca et al., 2021).

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که کیفیت روابط زناشویی مردان تحت تأثیر تعامل پیچیده‌ای از عوامل شخصیتی، شناختی و هیجانی قرار دارد. صفات تاریک شخصیت و باورهای ارتباطی ناکارآمد می‌توانند از طریق تضعیف راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان، کیفیت روابط زناشویی را کاهش دهند. از سوی دیگر، تنظیم هیجان به ویژه ارزیابی مجدد شناختی، نقش محافظتی مهمی در حفظ رضایت و ثبات زناشویی ایفا می‌کند. این یافته‌ها از دیدگاه‌های شناختی - هیجانی در تبیین روابط زناشویی حمایت می‌کنند و نشان می‌دهند که برای ارتقای کیفیت روابط زوجین، توجه همزمان به ساختار شخصیت، نظام باورهای ارتباطی و مهارت‌های تنظیم هیجان ضروری است.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به محدود بودن جامعه آماری به مردان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز اشاره کرد که تعمیم‌پذیری یافته‌ها را به سایر گروه‌ها با احتیاط همراه می‌سازد. همچنین استفاده از ابزارهای خودگزارشی ممکن است تحت تأثیر سوگیری پاسخ‌دهی اجتماعی قرار گرفته باشد. ماهیت مقطعی

پژوهش نیز امکان استنتاج روابط علی قطعی را محدود می‌کند. افزون بر این، متغیرهای فرهنگی، اقتصادی و خانوادگی دیگری که می‌توانند بر کیفیت روابط زناشویی اثرگذار باشند، در این پژوهش بررسی نشدند.

پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده این مدل را در میان زنان، زوجین و گروه‌های فرهنگی مختلف بررسی کنند تا امکان مقایسه جنسیتی و فرهنگی فراهم شود. همچنین استفاده از طرح‌های طولی و مداخله‌ای می‌تواند درک دقیق‌تری از روابط علی میان صفات تاریک شخصیت، باورهای ارتباطی و تنظیم هیجان ارائه دهد. بررسی نقش سایر متغیرها مانند سبک دلبستگی، هوش هیجانی، حمایت اجتماعی و سبک‌های حل تعارض نیز می‌تواند به غنای مدل‌های تبیینی کیفیت روابط زناشویی کمک کند.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، مشاوران و درمانگران خانواده می‌توانند در مداخلات زوج‌درمانی بر شناسایی و اصلاح باورهای ارتباطی ناکارآمد، آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان و افزایش آگاهی نسبت به ویژگی‌های شخصیتی آسیب‌زا تمرکز کنند. برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای ارتقای مهارت‌های ارتباطی و تنظیم هیجان در زوجین می‌تواند به کاهش تعارضات و افزایش کیفیت روابط زناشویی کمک نماید. همچنین طراحی برنامه‌های پیشگیرانه برای شناسایی زود هنگام صفات تاریک شخصیت و آموزش راهبردهای سازگارانه مقابله با هیجان‌ها می‌تواند نقش مؤثری در تقویت پایداری خانواده داشته باشد.

تعارض منافع

بین نویسندگان هیچ تعارض منافی وجود نداشت.

حامی مالی

این پژوهش بدون هیچ حمایت مالی و با هزینه شخصی انجام شد.

ملاحظات اخلاقی

در این مطالعه، اهمیت و ضرورت پژوهش برای نمونه‌ها تشریح و درباره رعایت ملاحظات اخلاقی مانند رازداری، محرمانگی، حفظ حریم نمونه‌ها، آزادی جهت شرکت در پژوهش و انصراف از آن و غیره به آنان اطمینان داده شد.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان این مقاله با یکدیگر مشارکت داشتند.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از تمامی افرادی که در مراحل پژوهش همکاری و یاری نمودند تقدیر و تشکر می‌شود.

References

- Forsyth, L., Anglim, J., March, E., & Bilobrk, B. (2021). Dark Tetrad Personality Traits and the Propensity to Lie across Multiple Contexts. *Personality and individual differences*, 177, 110792. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.110792>
- Gharehhasanloo, F., & Zarean, M. (2024). Designing and Testing a Structural Model of the Effect of Dark Personality Traits on Marital Quality of Life by Analyzing the Role of Affective Reactivity and Shared Religious Beliefs. *Social-Psychological Studies of Women*, 22(2), 73-103. <https://www.magiran.com/p2806989>
- Gndonu, M. B., & Badejo, A. O. (2021). Emotional Intelligence, Relationship Quality, and Demographic Factors as Determinants of Marital Satisfaction among Residents in Lagos Metropolis. International Conference on Innovation and Technology for Sustainable Educational Development, Lagos.
- Hosseini, M., Bagheri, S., Sarmast Shoushtari, Z., & Ghorbannejad, A. (2023). The Mediating Role of Relationship Beliefs in the Relationship between Marital Expectations and Marital Quality of Life in Military Families. *Military Psychology*, 14(2), 173-198. <https://doi.org/20.1001.1.25885162.1402.14.2.9.6>
- Insan, I., & Rosdiyati, K. (2022). The Effect of Emotion Regulation on Marital Flourishing in Married Couples in Sumbawa. *Formosa Journal of Social Sciences*, 1(4), 399-410. <https://doi.org/10.55927/fjss.v1i4.2047>
- Johnson, M. D., Lavner, J. A., Barton, A. W., Stanley, S. M., & Rhoades, G. K. (2020). Trajectories of Relationship Confidence in Intimate Partnerships. *Journal of Family Psychology*, 34(1), 24-34. <https://doi.org/10.1037/fam0000575>
- Kardum, I., Hudek-Knezevic, J., Mehic, N., & Banov Troselj, K. (2023). The Dark Triad Traits and Relationship Satisfaction: Dyadic Response Surface Analysis. *Journal of personality*, 92(4), 931-947. <https://doi.org/10.1111/jopy.12857>
- Kiani Khuzestani, M., & Mahmoudfakhmeh, H. (2024). Effectiveness of Cognitive Behavioral Therapy on Marital Relationship Quality among Couples in Tehran. *Psychology of Motivation, Behavior and Health*, 2(1), 1-13.
- Lyons, H. A., Warner, D. F., & Orbuch, T. L. (2025). Sexual Expression and Subsequent Marital Quality among Partnered Older Adults. *Archives of Sexual Behavior*, 54(1), 189-203. <https://doi.org/10.1007/s10508-024-02956-9>
- Mahdavi, M., Mehrinejad, A., Karami, A., & Roshan Chesli, R. (2023). Developing a Structural Model of Women's Happiness Based on Marital Relationship Quality and Interpersonal Trust with the Mediating Role of Dark Personality Traits. *Psychological Studies of Adolescents and Youth*, 4(8), 88-101. <https://www.magiran.com/p2641483>
- Mazzuca, S., Kafetsios, K., & Presaghi, F. (2021). Emotion Regulation and Satisfaction in Long-Term Marital Relationships: The Role of Emotional Contagion. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36(9). <https://doi.org/10.1177/0265407518804452>
- Saperia, S., Plahouras, J., Best, M., Kidd, S., Zakzanis, K., & Foussias, G. (2025). The Cognitive Model of Negative Symptoms: A Systematic Review and Meta-Analysis of the Dysfunctional Belief Systems Associated with Negative Symptoms in Schizophrenia Spectrum Disorders. *Psychological medicine*, 55, e11. <https://doi.org/10.1017/S0033291724003325>
- Sevi, B., Urganci, B., & Sakman, E. (2020). Who Cheats? An Examination of Light and Dark Personality Traits as Predictors of Infidelity. *Personality and individual differences*, 164, 110126. <https://doi.org/10.1016/J.PAID.2020.110126>
- Adam, V. Y., & Abrutyn, S. T. (2021). Emotions and Social Cohesion: Toward a Cultural Theory of Social Exchange. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 52(2), 315-325. <https://doi.org/10.31235/osf.io/hyn7b>
- Afzood, A., Bakhshpour, A., & Sadeghi, M. (2023). The Mediating Role of Cognitive Emotion Regulation in the Relationship between Spiritual Experiences and Marital Quality of Life. *Journal of Research on Religion and Health*, 10(3), 22-34. <https://www.magiran.com/p2795315>
- Amiri, S., & Jamali, Y. (2019). The Mediating Role of Empathy and Emotion Regulation in the Relationship between Attachment Styles and Dark Personality Traits in Adolescents. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 25(3), 292-307. <https://www.magiran.com/p2055390>
- Ataman, A., & Alkar, O. (2024). How Dark Is the Dark Triad in Romantic Relationships: A Meta-Analytic Review of the Relationship between the Dark Triad and Infidelity. *Psihologija*, 1-15. <https://doi.org/10.2298/PSI230920015A>
- Binti Roslan, S., Mohd Hoesni, S., & Mohd Khatib, A. (2023). Relationships between Emotional Regulation and Marital Satisfaction. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 13(12), 270-277. <https://doi.org/10.6007/IJARBSS/v13-i12/19780>
- Birmi, G., & Eryilmaz, A. (2022). Enhancing Well-Being of the Married: Investigating Marital Satisfaction, Self-Compassion and Happiness Increasing Strategies. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 12(67), 650-669. <https://doi.org/10.17066/tpdrd.12061408>
- Curtis, S. R., & Jones, D. N. (2020). Understanding What Makes Dark Traits Vulnerable: A Distinction between Indifference and Hostility. *Personality and individual differences*, 160, 109941.
- Dris Jarfi, E. (2023). Comparing the Relationship between Relationship Beliefs and Difficulties in Emotion Regulation with Marital Satisfaction among Employed and Homemaker Women in Abadan: Considering the Mediating Role of Marital Intimacy. Fourth International Conference on Psychology, Counseling, and Educational Sciences.
- Fatehi, N., & Kachoe, M. (2020). The Relationship between Irrational Relationship Beliefs and Marital Burnout: The Mediating Role of Maladaptive Cognitive Emotion Regulation Strategies. *Journal of Mashhad University of Medical Sciences*, 63(5), 2902-2912.
- Ferrarini Furtado, B., Castrezana Anacleto, G., Araujo, B., Schermer, J., & Jonason, P. (2024). Conflict in Love: An Examination of the Role of Dark Triad Traits in Romantic Relationships among Women. *Advances in the Social Sciences*, 13(9), 474-474.
- Ferreiros, L., & Clemente, M. (2023). Detection of Intimate Partner Aggression through Dark Personality and Moral Disengagement. *Cadernos de Saúde Pública*, 39(9), e00073523. <https://doi.org/10.1590/0102-311XEN073523>

- Shalchian Pourkhaljan, N., Asadi, J., Hassanzadeh, R., & Khajvand Khoshli, A. (2022). The Relationship between Sexual Self-Concept and Tendency toward Extramarital Relationships with the Mediating Role of Emotion Regulation. *Rooyesh-e Ravanshenasi*, 11(11), 155-164. <https://www.magiran.com/p2545092>
- Tabatabaiejad, F. S., & Ibn Yamin, M. (2020). Effectiveness of Mindfulness-Based Cognitive Therapy on Rumination, Quality of Life, Emotion Regulation, and Relationship Beliefs of Women Dissatisfied with Their Husbands. *Military Psychology*, 11(44), 31-43. https://journals.ihu.ac.ir/article_206026.html
- Tonkov, A. (2021). *Communication and Emotion Regulation as Predictors of Relationship Satisfaction: A Comparative Analysis between Monogamous and Consensually Non-Monogamous Individuals*
- Wolff, C., & Wetzl, E. (2023). The Development of Machiavellianism, Psychopathy, and Narcissism in Young Adulthood. *Collabra: Psychology*, 9(1). <https://doi.org/10.1525/collabra.77870>
- Yazar, R., & Tolan, O. (2021). Cognitive-Behavioral Approach in Marital Therapy. *Psikiyatride Guncel Yaklasimlar*, 13(1), 1-22. <https://doi.org/10.18863/pgy.708061>
- Yu, Y., Wu, D., Wang, J. M., & Wang, Y. C. (2020). Dark Personality, Marital Quality, and Marital Instability of Chinese Couples: An Actor-Partner Interdependence Mediation Model. *Personality and individual differences*, 154, 109689. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109689>